

věc: Zdravotní prohlídky a soutěže ČSH

STANOVISKO SK ČSH a LPK ČSH

V Praze 15.6.2014

I. Legislativní podklad

Od 31.12.2013 platí nová **Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu**, vydaná Ministerstvem zdravotnictví ČR pod č. **391/2013 Sb.**

Tato vyhláška jednak stanoví, kdo je „výkonnostní sportovec“, kdo „vrcholový sportovec“, a hlavně, jaké typy lékařských prohlídek (i konkrétní vyšetření) musí jednotlivé osoby úspěšně absolvovat pro provozování určitého druhu sportovní činnosti.

Pro organizaci a průběh soutěží ČSH jsou podstatné následující ustanovení a závěry vyhlášky:

- a) **výkonnostním sportovcem** je osoba, která vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích nebo se na ně připravuje, a která je registrována v organizaci, která organizuje sportovní soutěže – do této kategorie tedy patří všichni házenkáři v soutěžích řízených KSH a ČSH !;
- b) vrcholovým sportovcem je osoba, která vykonává vrcholový sport na úrovni státní reprezentace nebo osoba, která se k reprezentaci připravuje jako člen sportovního centra mládeže nebo obdobného zařízení pro přípravu sportovců;
- c) všichni výkonnostní sportovci musí absolvovat
 - (i) vstupní lékařskou prohlídku – jednou - a
 - (ii) pravidelnou lékařskou prohlídku – každých 12 měsíců.
- d) vyhláška v příloze 1 specifikuje tzv. zdravotně náročné sportovní disciplíny, které vyžadují náročnější režim zdravotních prohlídek – házená mezi nimi není.
- e) obsahem každé lékařské prohlídky (vstupní i pravidelné) musí být tzv. “základní vyšetření“:
 - rodinná anamnéza se zaměřením na výskyt náhlého úmrtí,
 - sportovní anamnéza se zaměřením na provozovanou pohybovou aktivitu posuzované osoby a popis druhu, časové a fyzické náročnosti sportu, pro který je posuzována,
 - rozbor údajů o dosavadním vývoji zdravotního stavu posuzované osoby a dosud prodělaných onemocněních a užívaných léčivých přípravcích s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost posuzované osoby ke sportu nebo tělesné výchově, k nimž je posuzována,
 - komplexní fyzikální vyšetření s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů posuzované osoby, které budou zatěžovány sportem nebo tělesnou výchovou, k nimž je posuzována, a
 - rozbor údajů o vykonávaném sportu nebo tělesné výchově,
- f) vstupní lékařská prohlídka pro výkonnostního sportovce vedle základního vyšetření obsahuje :
 - zjištění základní antropometrie,
 - standardní klidové elektrokardiografické vyšetření a
 - laboratorní a jiná odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením nebo pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu a předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku
- g) pravidelná lékařská prohlídka obsahuje vedle základního vyšetření laboratorní a další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní náročnost sportu nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, pak stanoví, že zdravotní způsobilost k výkonnostnímu sportu v organizovaných sportovních soutěžích posuzuje a lékařský posudek vydává registrující poskytovatel nebo poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství. V souladu s § 42 odst. 1 písm. b) tohoto zákona je tímto poskytovatel (lékař) v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost.

Dle citovaného zákona pak zdravotní způsobilost k vrcholovému sportu, ke sportovní reprezentaci státu a její přípravě posuzuje a lékařský posudek vydává poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství; vrcholovým sportem pro účely tohoto zákona se rozumí oblast sportu, která zahrnuje státní sportovní reprezentaci a přípravu talentovaných sportovců k této reprezentaci, kterými jsou členové resortních sportovních center nebo sportovních center mládeže a obdobných zařízení pro přípravu sportovců.

Z výše citovaných právních předpisů tedy plyne, že

- I. reprezentanti musí mít zdravotní prohlídky ze specializovaných zařízení nebo od specialistů tělovýchovného lékařství („*poskytovatele v oboru tělovýchovného lékařství*“),
- II. u všech ostatních účastníků soutěží organizovaných ČSH a KSH, kteří jsou tzv. výkonnostními sportovci, stačí, když pravidelnou zdravotní prohlídku provede jejich všeobecný / rodinný / klubový lékař („*poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost*“), který si jen v případech, kdy to základním vyšetřením zjištěný zdravotní stav vyžaduje, musí vyžádat další specializovaná vyšetření.

Pokud by tedy lékař, který vlastní zdravotní dokumentaci sportovce, dlouhodobě ho ošetřuje a pobírá za něj kapitální platbu (typicky všeobecný, dorostový nebo dětský lékař), odmítal vydat posudek o zdravotní způsobilosti pro výkonnostní provozování házené, činí tak neoprávněně. Citované právní předpisy vůbec nezavádí povinnost hráčů házené kromě vrcholových sportovců absolvovat prohlídku u specializovaného tělovýchovného lékaře. Samozřejmě to neplatí pro situace, kdy lékař diagnostikuje konkrétní zdravotní problém, který provozování házené může bránit a je třeba ho ověřit dalším vyšetřením u specialistů.

Samozřejmě u jednoho lékaře odmítnutý sportovec (jakkoli neoprávněně) má právo vyžádat si v rámci svobodné volby lékaře prohlídku u jiného lékaře resp. v jiném zdravotnickém zařízení.

Tento dokument je určen pro podporu požadavků řadových členů ČSH všech věkových kategorií pro případ, že by jim zdravotnické zařízení odmítalo vydat potvrzení o zdravotní způsobilosti pro výkonnostní hraní házené. Pravděpodobným – a v řadě případů na střední Moravě potvrzeným - důvodem těchto výjimečných případů odmítnutí může být spolupráce se specializovanými privátními zařízeními (např. nová poliklinika AGEL), které komerčně nabízejí „prohlídky sportovního lékařství“ za vyšší poplatky, přestože je právní předpisy nevyžadují.

ČSH nicméně nemá žádnou možnost ovlivnit konkrétní chování jednotlivých lékařů při provádění či odmítání zdravotních prohlídek pro sportovce.

II. Kontroly zdravotních prohlídek

Organizátor sportovních soutěží má zákonnou povinnost kontrolovat, že všichni účastníci soutěže absolvovali zdravotní prohlídku uloženou vyhláškou MZ č. 391/2013 Sb. Organizátor, kterým je v případě házenkářských soutěží buď ČSH nebo krajský svaz házené (KSH), nemá žádnou legitimní možnost přenést tuto povinnost kontroly na jiné účastníky soutěží, například na kluby, jejich vedení či na odpovědné vedoucí družstev. Odpovědnosti za případné porušení ustanovení vyhlášky – tedy start hráče bez platné či dostatečné zdravotní prohlídky – se pořádající svaz nemůže zbavit; v případě, že by hráč bez platné prohlídky utrpěl relevantní zdravotní újmu (např. srdeční selhání), byl by proti ČSH/KSH a příslušným funkcionářům uplatňován postih.

ČSH musí tedy kontrolovat pro každé utkání soutěží řízených ČSH (a podobně KSH pro zápasy v krajích), zda všichni hráči absolvovali zdravotní prohlídku v souladu s vyhláškou 391/2013 Sb.

Pro soutěžní ročník 2014-15 budou tuto kontrolu nadále zajišťovat rozhodčí (delegovaní příslušným svazem), a to kontrolou potvrzení o zdravotní prohlídce, které musí za všechny hráče předkládat odpovědný vedoucí družstva spolu s dalšími hracími doklady (především s registračními průkazy) rozhodčím ke kontrole včas před utkáním.

V případě, že je na utkání nominován delegát svazu, přejímá tuto povinnost plně delegát.

Potvrzení o zdravotní prohlídce musí obsahovat pro každého hráče tyto náležitosti:

- jméno a příjmení hráče
- datum narození
- datum úspěšného absolvování prohlídky
- příjmení a podpis lékaře
- razítko zdravotnického zařízení.

Potvrzení o zdravotní prohlídce může mít formu:

- tradičně používané kartičky/formuláře, který distribuuje ČSH;
- lékařské zprávy či potvrzení v libovolném formátu;
- seznamu více hráčů družstva s potvrzením bez jakýchkoli oprav či změn s výslovným uvedením formulace „Potvrzení o zdravotní prohlídce“ nebo obdobné.

Hráče, který nepředloží před utkáním potvrzení o zdravotní prohlídce, nebo předloží potvrzení starší než 12 měsíců, rozhodčí nepřipustí k utkání. Prohlídka absolvovaná např. 1. 9. 2013 platí naposledy 31. 8. 2014.

Má-li rozhodčí pochybnosti o platnosti či správnosti předloženého potvrzení, hráče k utkání připustí, ale záležitost popíše do zápisu o utkání a v případě potřeby předmětné potvrzení nebo jeho kopii k zápisu přiloží a odešle řídicímu orgánu k rozhodnutí.

Případný start hráče bez platné zdravotní prohlídky v utkání bude trestán hracími a disciplinárními důsledky, samozřejmě včetně potrestání rozhodčích.

KSH mohou v jimi řízených soutěžích uplatnit přísnější způsob kontroly prohlídek, musí však zajistit nejméně zde popsanou úroveň kontroly zdravotních prohlídek registrovaných hráčů ve všech soutěžních utkáních.

J.Konečný, soutěžní úsek ČSH

L.Vondráčková, Legislativně-právní komise ČSH